

חיסור עשרות ממספרים דו-ספרתיים

:Age group

Online resources: **כרטיס לכיוון אחד**

תרגול דפי
עבודה

6
min

דיון

9
min

תלמידים
משחקים

10
min

הצגת
המשחק

12
min

פתיחה

8
min

מטרות לימודיות

- **להתנסות** בבניית מספרים מעשרות ואחדות.
- **לתרגל** חיסור עשרות ממספרים דו-ספרתיים.
- **ללמוד** להבחין בין רכיב העשרות לרכיב האחדות במספר דו-ספרתי.
- **לפתח** הבנה בסיסית של ערך המקום.

הביאו לכיתה 8 כרטיסיות גדולות עליהן רשמו "10" ו-10 כרטיסיות קטנות עליהן רשמו "1". הראו לתלמידים את הכרטיסיות.

- **אמרו:** בידיי 8 כרטיסיות גדולות המייצגות כל אחת עשרת אחת, ו-10 כרטיסיות קטנות המייצגות כל אחת אחת אחת. כעת, אם ברצוני להציג את המספר 65, לדוגמה, כל שעליי לעשות הוא להחזיק בידי 6 עשרות ו-5 אחדות.

החזיקו 6 עשרות ו-5 אחדות, הראו אותן לכיתה והניחו את שאר הכרטיסיות על השולחן.

- **שאלו:** עכשיו אנחנו רוצים להניח מהיד כרטיסיות המייצגות 20. כיצד נעשה זאת?

כתבו על הלוח את המספר 20 והזכירו לתלמידים שהמספר 20 מורכב מ-2 עשרות.

- בכדי לייצג את המספר 20 יש צורך ב-2 כרטיסיות של 10, משום שהמספר 20 מורכב משתי עשרות.

הניחו על השולחן 2 כרטיסיות של 10.

- **שאלו:** איזה מספר מיוצג על ידי הכרטיסיות שנשארו לי ביד?

◦ ביד נשארו 4 כרטיסיות של 10 ו-5 כרטיסיות בודדות, לכן המספר המיוצג הוא 45.

כתבו על הלוח: $65 - 20 = 45$.

- **אמרו:** שימו לב שלא הנחנו מהיד כרטיסיות בודדות. עדיין יש לי ביד 5 כרטיסיות בודדות בדיוק כפי שהיה לי לפני שהנחתי את 2 הכרטיסיות של ה-20. השינוי הוא רק במספר הכרטיסיות של ה-10.

כעת החזיקו 4 כרטיסיות של 10 ו-7 כרטיסיות של 1 והראו לכיתה.

- **שאלו:** איזה מספר מיוצג כעת על-ידי הכרטיסיות שאני מחזיק בידיי?

◦ 4 כרטיסיות של 10 ו-7 כרטיסיות של 1 הן 47.

- **שאלו:** אם ברצוני לחסר 30 מהכרטיסיות שבידיי, איך אעשה זאת?

◦ אניח על השולחן 3 כרטיסיות של 10 שמייצגות את המספר 30.

הניחו על השולחן 3 כרטיסיות של 10.

- **שאלו:** מה המספר שנשאר בידיי?

◦ נשארו בידיי כרטיסיה אחת של 10 ו-7 כרטיסיות של 1, לכן נשאר בידי המספר 17.

רשמו על הלוח את המשוואה המתארת את המצב: $47 - 30 = 17$

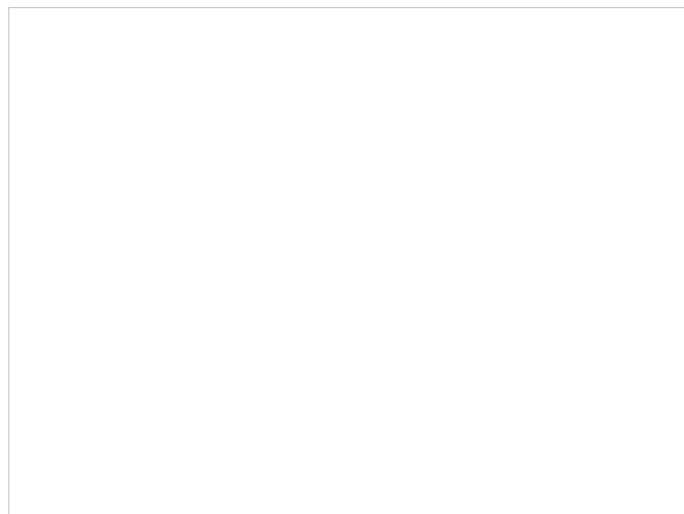
- **אמרו:** שימו לב כי ספרת האחדות אינה משתנה. כאשר מורידים ממספר דו-ספרתי מספר שמורכב מעשרות בלבד ספרת האחדות אינה משתנה ורק ספרת העשרות משתנה בהתאם למחסר.

הצגת משחק החשבון כרטיס לכיוון אחד - חיסור כפולות של 10 ממספרים דו-ספרתיים | min 12

הציגו לכיתה את הפעילות של עשר אצבעות **כרטיס לכיוון אחד - חיסור כפולות של 10 ממספרים דו-ספרתיים** בעזרת המקרן, במצב מוגדר מראש.

פעילות זו מתרגלת חיסור של עשרות ממספרים בני 2 ספרות. כדי להמחיש את הפעולה ניתן להשתמש בכרטיסים בודדים או בחבילות של עשרה כרטיסים, שאותם ניתן לגרור לסלסילה או להוציא מהסלסילה.

דוגמה:

• **אמרו:** במשחק מוצגות שתי ערמות של כרטיסים: ערמה של כרטיסים בודדים וערמה של חפיסות בנות 10 כרטיסים. יש לנו שלושה מקומות אפשריים של כרטיסים: הבנק, הסלסילה והשולחן. הן הסלסילה והן השולחן יכולים להכיל לכל היותר עשרה כרטיסים בודדים או עשר חפיסות.

הדגימו כיצד הנחת כמות גדולה של יותר מעשרה כרטיסים בודדים בסלסילה גורמת לכרטיסים הבאים להישפך על השולחן.

• **שאלו:** כיצד ניתן לשים יותר מעשרה כרטיסים בסלסילה?

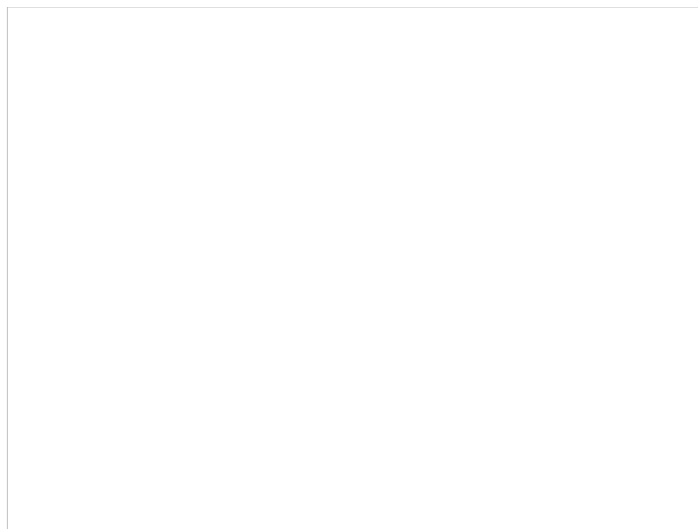
◦ הנחו את התלמידים להגיע לתשובה ההגיונית ביותר בעצמם - אנו יכולים להשתמש בחפיסות של 10 כרטיסים.

• **שאלו:** כיצד נוכל לשים 53 כרטיסים בסלסילה?

◦ המספר 53 מורכב מ-5 עשרות ו-3 אחדות. נכניס אם כן לסלסילה 5 חפיסות של 10 ו-3 כרטיסים בודדים.

הכניסו חמש חפיסות של 10 כרטיסים ושלושה כרטיסים בודדים לסלסילה וליחצו על

דוגמה:

בקשו מהתלמידים לקרוא את ההוראות.

• **אמרו:** עלינו להוציא 20 כרטיסים מהסלסילה ולגלות כמה כרטיסים יישארו בסלסילה לאחר ההוצאה.

• **שאלו:** כיצד נוציא 20 כרטיסים מהסלסילה?

◦ נוציא 2 חפיסות של 10 כרטיסים.

הוציאו מהסלסילה לשולחן 2 חפיסות של 10 כרטיסים.

• **שאלו:** כמה כרטיסים נשארו בסלסילה?

◦ בסלסילה נשארו 3 חפיסות של 10 ו-3 כרטיסים בודדים, כלומר 33 כרטיסים.

• **אמרו:** שימו לב כי כעת על השולחן ישנן שתי חפיסות של 10 כרטיסים (שהם 20 כרטיסים) ובתוך הסלסילה ישנן 3 חפיסות ו-3 כרטיסים בודדים (שהם 33 כרטיסים). כלומר, בסך הכל ישנם 53 כרטיסים, 20 מתוכם על השולחן ו-33 נמצאים בסלסילה.

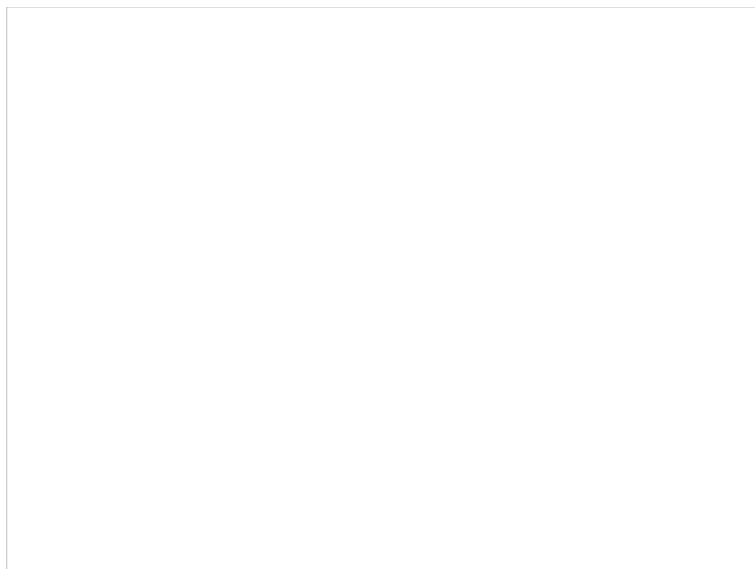
כתבו על הלוח: $20 + 33 = 53$

לאחר שתרשמו "33" תופיע על המסך המשוואה שמתארת את המצב: $53 - 20 = 33$.

• **אמרו:** שימו לב כי המשוואה שכתבנו על הלוח והמשוואה על המסך מתארות את אותו המצב.

הציגו לתלמידים את השאלה הבאה.

דוגמה:

בקשו מהתלמידים לקרוא את ההוראות.

• **שאלו:** אנו צריכים לפתור את התרגיל: $45 - 30 = ?$. כיצד נוכל להיעזר בכרטיסים על מנת לפתור את התרגיל?

◦ נכניס לסלסילה 45 כרטיסים. לאחר מכן נוציא מהסלסילה לשולחן 30 כרטיסים. מספר הכרטיסים שיישארו בסלסילה הם הפתרון לתרגיל.

• **שאלו:** איך נכניס 45 כרטיסים לסלסילה?

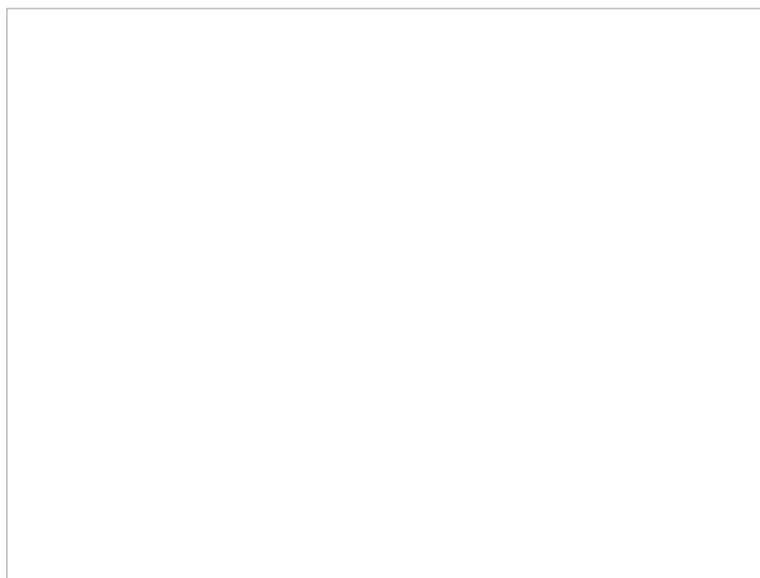
◦ נכניס 4 חפיסות של 10 ו-5 כרטיסים בודדים.

• **שאלו:** איך נוציא מהסלסילה לשולחן 30 כרטיסים?

◦ נוציא מהסלסילה 3 חפיסות של 10.

תוך כדי הסבר, הכניסו לסלסילה 4 חפיסות של 10 ו-5 כרטיסים בודדים, ולאחר מכן הוציאו מהסלסילה 3 חפיסות של 10.

דוגמה:

• **שאלו:** כמה כרטיסים נשארו בסלסילה?

◦ בסלסילה נשארו חפיסה אחת של 10 ו-5 כרטיסים בודדים, כלומר 15 כרטיסים.

רשמו על הלוח את המשוואה המתארת את המצב: $45 - 30 = 15$

תלמידים מתרגלים באמצעות משחק החשבון כרטיס לכיוון אחד - חיסור כפולות של 10 ממספרים דו-ספרתיים | min 10

הנחו את התלמידים לשחק ב **כרטיס לכיוון אחד - חיסור כפולות של 10 ממספרים דו-ספרתיים** במחשבים האישיים שלהם.

הסתובבו ביניהם וענו על שאלות במידת הצורך.

דיון | min 9

שוחחו עם התלמידים על בעיות שעלו במהלך המשחק.

השתמשו בכרטיסיות שהבאתם לכיתה. הזמינו שני תלמידים, הכריזו כי אחד מהם יתפקד כבנקאי ומסרו לו את כל הכרטיסיות.

בקשו מהבנקאי לתת לתלמיד השני כרטיסיות המייצגות את המספר 53.

• **שאלו:** בכמה כרטיסיות של 10 השתמש הבנקאי?

◦ 5 כרטיסיות של 10.

• **שאלו:** בכמה כרטיסיות של 1 השתמש הבנקאי?

◦ 3 כרטיסיות של 1.

בקשו מהתלמיד השני להחזיר לבנקאי כרטיסיות המייצגות את המספר 30.

• **שאלו:** בכמה כרטיסיות של 10 השתמש התלמיד?

◦ 3 כרטיסיות של 10.

• **שאלו:** בכמה כרטיסיות של 1 השתמש התלמיד?

◦ התלמיד לא השתמש כלל בכרטיסיות של 1.

• **שאלו:** מה המספר המיוצג על-ידי הכרטיסיות שנשארו בידיו של התלמיד השני?

◦ בידיו של התלמיד השני נשארו 2 כרטיסיות של 10 ו-3 כרטיסיות של 1, כלומר נשאר בידיו 23.

רשמו על הלוח את המשוואה שמתארת את המצב: $53 - 30 = 23$

חזרו על המשחק עם שני תלמידים אחרים.

תרגול דפי עבודה בחשבון: חיסור עשרות - מחוסר עד 100 | min 6

הנחו את התלמידים לעבוד על דפי העבודה הבאים:

1. **חיסור עשרות - מחוסר עד 100.**
2. .
3. **חיסור עם נעלמים - עשרות עד 100.**

הסתובבו ביניהם, ענו על שאלות במידת הצורך.